

TEMA NR. 5
din planul tematic de instruire periodică P.S.I. a salariaților

Prevenirea incendiilor intenționate

Pe plan mondial, numeroase studii statistice indică o creștere alarmantă a numărului de incendii intenționate, paralel cu creșterea generală a actelor criminale și cu dificultățile economice. Totodată, cresc semnificativ pagubele provocate de acest tip de incendiu, apreciate ca duble față de pagubele pricinuite în medie de un incendiu datorat oricărei alte cauze.

Numărul incendiilor intenționate crește constant în toate țările, în Marea Britanie în ultimii 20 de ani numărul incendiilor intenționate a crescut de 15 ori. În Olanda ponderea acestor incendii în numărul total de incendii a crescut de la 9,1 % la 16 %. În Germania incendiile intenționate constituie principala cauză de incendiu (peste 30 %). La fel în Belgia. În țările din Europa de Est tendința de creștere este chiar mai accentuată. Și în România ponderea incendiilor intenționate a cunoscut o creștere continuă.

Se poate estima că numărul incendiilor intenționate va crește în perioada următoare în toate țările europene, inclusiv România din cauza următoarelor aspecte:

- situația economică nefavorabilă (șomaj, inflație);
- creșterea numărului de persoane fără adăpost;
- amplificarea numărului actelor de vandalism;
- existența unor mișcări protestatere cu revendicări social politice cu implicarea unor mase de oameni greu de stăpânit;
- înmulțirea cazurilor de piromani pe fondul dezechilibrelor psihice datorate dificultăților de adaptare la noile condiții de viață.

Clasificarea incendiilor intenționate se poate face după motivele determinante în următoarele categorii:

- din răzbunare;
- cu scop direct:
 - acoperitoare de alte infracțiuni;
 - social politice;
 - fraude asigurări.
- instinctuale:
 - vandalism;
 - piromanie.

Incendii din răzbunare

Incendiarorii din această categorie acționează din ură, dușmănie sau caută răzbunare.

În mediul urban, ponderea principală o dețin incendiile din răzbunare ale unor salariați pentru persecuții, reale sau presupuse, din partea conducătorilor de întreprinderi (de regulă concedieri, sancțiuni, omisiuni la premiere).

În Marea Britanie, Finlanda și alte țări s-a constatat o corelație semnificativă între creșterea incendiilor intenționate și numărul de șomeri.

Incendiile pentru acoperirea altor infracțiuni

Incendiile de acest tip au scopul de a șterge urmele unei alte infracțiuni (omor, furt, delapidare).

Procentul incendiilor cu scopul de a ascunde unele delapidări, în România, este aproape dublu față de alte țări. Incendiile se produc în acest caz asupra unor magazine, depozite, magazii, autorii fiind de regulă gestionarii acestora.

Incendiile piromanilor

Piromanul are o atracție patologică pentru foc și este fericit când asistă la foc și efectele sale distructive. De cele mai multe ori piromanii rămân la locul incendiului pentru a putea să se delecteze în voie cu priveliștea acestuia.

Se cunosc și incendieri provocate de unele persoane pentru a se remarca în cursul intervenției de stingere. Autorii incendiilor din aceste motive, de regulă, sunt primii care dau alarma și apoi manifestă o activitate intensă de stingere a incendiului.

Locurile alese de incendiator pentru a provoca incendiul sunt de regulă nepăzite, puțin circulat sau dosnice, cu aglomerări de materiale (mobilă, resturi, arhive) ce permit în primele faze ale incendiului o dezvoltare lentă și fără manifestări vizibile. În acest scop sunt utilizate pivnițele, subsolurile în general.

În marea majoritate a cazurilor, incendiatorul acționează asupra unor locuri cunoscute (locul de muncă, școala) și îndeosebi asupra celor cu acces comod.

Peste 70 % din incendiile de acest fel au loc toamna și iarna, peste $\frac{3}{4}$ din total fiind săvârșite noaptea, marea majoritate în noaptea de vineri spre sâmbătă. Orele la care acționează cel mai frecvent incendiarii sunt între 20.00 – 24.00 pe timp de vară, între 18.00 – 22.00 iarna, ore la care se întunecă.

Studiile întreprinse în multe țări arată că nici o clădire nu este apărată perfect de un incendiator. Există însă clădiri mai vulnerabile, clădiri izolate, cu pază redusă, frecventate de copii sau tineret.

Trăsăturile caracteristice ale incendiatorului estimate pe baza datelor statistice din diferite țări, sunt următoarele:

- a) sexul masculin (în proporție de 85 %);
- b) vârsta 20 – 25 ani în alte țări și în România vârsta medie a incendiatorilor fiind de 40 – 45 ani;
- c) nivelul de educație la majoritatea foarte redus (câteva clase elementare, peste 80 %), în medie cam 5 % au studii superioare;
- d) ca profesie cel mai adesea șomer (peste 60 %).

În unele țări, un procent important (până la 20 %) îl reprezintă studenții și elevii, obiectivele vizate fiind, în general, institutele de învățământ (inclusiv superior).

- e) situația familială, peste 85 % sunt singuri, divorțați sau văduvi;
- f) starea sănătății proastă, 66 % au tulburări mentale, iar 23 % boli fizice. Un aspect interesant este dat de proporția mare a tulburărilor mentale a femeilor care provoacă incendii (72 % din cazuri);
- g) nivel de inteligență moderat;
- h) ca domiciliu, în mare majoritate incendiarii au locuințe nesatisfăcătoare (sau nu au domiciliu stabil);
- i) consumul de alcool mare (85 % din cazuri).

Acest model a incendiatorului va cunoaște modificări în viitor pe măsura evoluției situației social economice. Se estimează creșterea ponderii incendiilor comise de tineri.

Particularități în cercetarea incendiilor intenționate

Incendiile intenționate au efecte grave, care rezultă din pregătirea minuțioasă a autorului pentru săvârșirea acestui act. Autorul acționează cu premeditare, alege conjunctura cea mai favorabilă pentru realizarea proiectului său, unul din scopuri fiind și acela de a șterge urmele compromițătoare. Pentru aceasta el va alege locul și mijloacele utilizate, încât acestea să se distrugă complet în incendiu, reducând astfel posibilitatea descoperirii mijloacelor respective în timpul cercetărilor ulterioare.

În cercetarea acestui tip de incendiu se va ține seama și de următoarele aspecte:

- a) observarea de la sosirea la fața locului a eventualelor circumstanțe, care pot sugera o infracțiune în legătură cu incendiul:
 - fuga precipitată a unei persoane;
 - urma de forțare la uși sau ferestre;
 - existența unor urme proaspete (om, mijloc de transport) în apropierea obiectivului incendiat;
 - existența unor surse de aprindere ce nu se utilizau în obiectivul incendiat;
 - prezența la locul incendiului a unor produse chimice, lichide inflamabile, ce în mod normal nu se utilizau în acel loc.
- b) evidențierea unor particularități ale incendiilor intenționate:
 - focare multiple simultane;
 - punți de foc între aglomerări de materiale combustibile;
 - evoluție rapidă a incendiului în prima fază sau declanșarea cu întârziere;
 - regizare de urme pentru a sugera o neglijență sau o cauză tehnică;
 - amplasarea focarului inițial într-un loc mai greu de observat sau în zone ce implică distrugerii esențiale;
 - alegerea momentului incendierii în lipsa altor persoane;
 - informarea asupra eventualelor mobiluri care ar putea determina provocarea incendiului (delapidare, răzbunare, ură) precum și prezența în zonă a unor persoane bolnave psihic (piromani).
- c) identificarea altor urme, depărtate relativ de incendiu și care aparent nu au legătură cu acesta.

Recomandări preventive

- Asigurarea securității clădirii, îndeosebi noaptea și în zilele de sâmbătă și duminică (posturi fixe și mobile de pază, reglementare strictă a accesului, supravegherea întregului perimetru, inclusiv a intrărilor dosnice).
- Înlăturarea imediată a recipientelor cu lichide inflamabile, aglomerări de materiale combustibile în locuri unde nu se justifică prezența lor.
- Evitarea aglomerărilor de materiale combustibile (inclusiv arhive păstrate în condiții necorespunzătoare) în subsoluri și poduri.
- Înlăturarea imediată a unor defecțiuni (fisuri la aparate de încălzit, conductori electrici neprotejați) ce pot favoriza incendii.
- Cunoașterea stării de spirit a personalului din subordine, notificarea către unitatea de poliție apropiată a amenințărilor din partea unor nemulțumiți sau proaspăt concediați.

Ing. Lucian Burlacu